

УДК 336.14:305(477)

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.216.337-344>**Соколенко Л.Ф.**

доктор економічних наук

ПВНЗ «Європейський університет»

Sokolenko Liudmyla

Dr. of Economic Sc.

Private Higher Educational Establishment «European University»

<https://orcid.org/0000-0002-4608-8963>**Щербатих Д.В.**

кандидат економічних наук

ПВНЗ «Європейський університет»

Shcherbatykh Denys

PhD in Economic Sc.

Private Higher Educational Establishment «European University»

<https://orcid.org/0000-0003-0990-8376>**Шарова С.В.**

кандидат економічних наук

ПВНЗ «Європейський університет»

Sharova Svitlana

PhD in Economic Sc.

Private Higher Educational Establishment «European University»

<https://orcid.org/0000-0001-7687-2081>

ОЦІНКА РОЗВИТКУ ГЕНДЕРНО ОРІЄНТОВАНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ ЗА МЕТОДОЛОГІЄЮ PEFA GRPFM

У статті оцінено інституційну зрілість гендерно орієнтованого бюджетування в Україні за методологією PEFA GRPFM. Метою є виявлення розривів між нормативним закріпленням гендерного підходу та його включенням у бюджетний цикл. Застосовано структурний і порівняльний аналіз дев'яти індикаторів GRPFM та інституційний gap-analysis. Встановлено нерівномірність розвитку ГОБ: бюджетний циркуляр інституціоналізований краще, ніж аналіз бюджетних рішень і публічних інвестицій, інформація про результативність, звітність, оцінювання послуг та зовнішній контроль. Наукова новизна полягає у функціональному групуванні індикаторів PEFA GRPFM за стадіями бюджетного циклу, що дає змогу локалізувати розриви між вимогами, даними, фінансуванням, результатами та контролем. Підхід може використовуватися для самооцінювання розпорядників коштів і підготовки повторного PEFA GRPFM-оцінювання України.

Ключові слова: гендерно орієнтоване бюджетування, публічні фінанси, фінансування інновацій, бюджетний процес, PEFA, GRPFM, гендерний аналіз, інституційна зрілість, фінансові ризики.

ASSESSING THE DEVELOPMENT OF GENDER-RESPONSIVE BUDGETING IN UKRAINE USING THE PEFA GRPFM METHODOLOGY

The article examines the institutional maturity of gender-responsive budgeting in Ukraine through the PEFA supplementary framework for Gender Responsive Public Financial Management (GRPFM). The relevance of the study stems from the need to assess not merely the formal presence of gender requirements in budget documents, but the extent to which gender considerations are consistently embedded in public financial management procedures and influence budget decisions. The purpose of the article is to identify institutional gaps between regulatory requirements, analytical support, budget allocation, reporting and accountability across the budget cycle. The methodological basis combines structural analysis of the nine GRPFM indicators, comparative analysis and institutional gap analysis. The PEFA assessment for Ukraine is treated as a baseline institutional profile rather than as a direct description of current wartime practices. The results show an uneven configuration of gender-responsive public financial management. Gender requirements are comparatively better embedded in the budget circular and partly reflected in budget documentation and

expenditure tracking, while gender impact analysis of budget policy proposals and public investment, sex-disaggregated performance information, reporting, evaluation of public services and legislative scrutiny remain substantially weaker. The study argues that the main limitation is not the complete absence of individual gender-budgeting instruments but the insufficient connection between them. An analytical grouping of the GRPFM indicators into functional blocks of the budget cycle is proposed to identify where the link between requirements, evidence, financing, implementation results and control is lost. The approach does not replace the PEFA scoring methodology and does not convert letter grades into an artificial numerical index; instead, it supports profile-based interpretation of institutional maturity. The practical value of the results lies in their possible use for internal self-assessment by public spending units, improvement of performance information and preparation for a future repeated PEFA GRPFM assessment of Ukraine. The proposed framework can also support a more evidence-based integration of gender analysis into programme budgeting, public investment management, reporting, audit and accountability mechanisms under conditions of constrained public resources.

Keywords: gender-responsive budgeting, public finance, innovation financing, budget process, PEFA, GRPFM, gender analysis, institutional maturity, financial risks.

JEL classification: H61, H83, J16.

Постановка проблеми. Гендерно орієнтоване бюджетування (ГОб) у сучасній системі публічних фінансів розглядається не як окрема соціальна ініціатива, а як спосіб підвищення обґрунтованості бюджетних рішень. Його застосування дає змогу встановити, чи однаково доступними є публічні послуги для різних груп населення, чи відповідає розподіл коштів фактичним потребам отримувачів та чи відображають показники бюджетних програм реальні результати використання ресурсів. За такого підходу гендерна складова безпосередньо пов'язується з результативністю, прозорістю та підзвітністю управління публічними фінансами.

Для України питання інституціоналізації ГОб набуває особливої ваги через обмеженість бюджетних ресурсів, воєнні виклики та суттєву зміну структури потреб населення. Наявність методичних рекомендацій і гендерно чутливих вимог у бюджетних процедурах сама по собі не свідчить про їх системне застосування. Важливо простежити, чи підтримуються такі вимоги належними даними, чи враховуються під час прийняття бюджетних та інвестиційних рішень, чи відображаються у звітності та чи стають предметом подальшого контролю.

Методологія Gender Responsive Public Financial Management (GRPFM), розроблена Секретаріатом PEFA, дозволяє оцінити саме цю інституційну послідовність. Вона охоплює дев'ять компонентів управління публічними фінансами і дає змогу виявити не лише наявність окремих інструментів ГОб, а й розриви між плануванням, інформаційним забезпеченням, виконанням, оцінюванням результатів та зовнішньою підзвітністю [1]. Тому її використання є доцільним для визначення тих ділянок бюджетного циклу України, де гендерний підхід потребує змістовного, а не формального посилення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наукові підходи до гендерно орієнтованого бюджетування сформувалися навколо питання про те, як бюджетні рішення впливають на різні групи населення та яким чином цей вплив може бути врахований у системі управління публічними фінансами.

Д. Елсон обґрунтовує необхідність аналізувати державний бюджет з позиції фактичного впливу доходів і видатків на реалізацію прав жінок, наголошуючи, що формально нейтральні бюджетні рішення можуть мати

різні наслідки для жінок і чоловіків [2]. Р. Шарп розглядає гендерне бюджетування у зв'язку з результативним бюджетуванням і доводить доцільність включення гендерного аналізу до процедур оцінювання бюджетної ефективності [3]. Д. Бадлендер, Р. Шарп і К. Аллен розвивають прикладний інструментарій гендерно чутливого аналізу бюджету, зосереджуючись на способах ідентифікації гендерних наслідків державних доходів і видатків [4].

Дж. Стотскі розглядає гендерне бюджетування як елемент фіскальної політики та підкреслює значення інституційних умов, за яких гендерні цілі можуть бути інтегровані у бюджетні процеси [5, с. 4–9]. Р. Даунс, Л. фон Трапп та С. Нікол на основі досвіду країн OECD показують, що результативність ГОб залежить від його включення до стандартних процедур бюджетного управління, наявності політичної підтримки, аналітичних спроможностей та механізмів підзвітності [6, с. 73–79]. Секретаріат PEFA запропонував спеціальну рамку GRPFM, яка переводить оцінювання гендерної чутливості з рівня окремих програм на рівень системи управління публічними фінансами та охоплює дев'ять взаємопов'язаних індикаторів бюджетного циклу [1]. Роз'яснювальні матеріали PEFA конкретизують доказову базу й критерії оцінювання кожного індикатора [7], а глобальний огляд PEFA показує, що формальне запровадження гендерних інструментів не завжди супроводжується їх послідовним використанням у звітності та контролі [8].

А. Карпич систематизує теоретичні підходи до визначення ГОб в українській науковій думці та акцентує його зв'язок із підвищенням якості бюджетного управління [9]. А. Карпич та Н. Медведкова визначають інституційні та організаційні перешкоди впровадження гендерно орієнтованого підходу в Україні й обґрунтовують необхідність посилення практичних механізмів його реалізації [10, с. 101–109]. Вони ж розглядають ГОб у контексті фіскальної політики та пропонують поширювати гендерний аналіз на ширше коло бюджетних рішень [11]. Ю. Вергелюк пов'язує гендерно орієнтоване бюджетування з якістю життя населення та результативністю використання публічних ресурсів [12, с. 10–19]. Т. Коляда зосереджує увагу на сутності ГОб і перспективах його інституціоналізації в Україні [13, с. 80–88]. О. Цюпа та О. Кондур аналізують

нормативно-правове забезпечення гендерно орієнтованого підходу у бюджетному процесі та визначають правові передумови його практичного застосування [14, с. 278–287]. О. Рожко, Н. Медведкова та Н. Мельник досліджують гендерну складову ризиків бюджетного процесу, акцентуючи необхідність її врахування під час управління публічними фінансами [15, с. 94–106]. І. Устинова, Є. Ткаченко та І. Ліхитченко узагальнюють зарубіжний досвід розвитку гендерно орієнтованого бюджетування та можливості його адаптації в Україні [16, с. 103–110]. В окремому дослідженні гендерно орієнтоване бюджетування розглянуто у системі фінансового забезпечення Збройних Сил України; обґрунтовано необхідність урахування гендерно обумовлених потреб під час планування, розподілу та контролю оборонних ресурсів [17]. Інша група дослідників розкриває трансформацію бюджетного контролю та фінансового аудиту в умовах воєнного стану і цифровізації, наголошуючи на ризик-орієнтованих процедурах, прозорості та підзвітності використання публічних коштів [18].

Проведений огляд показує, що сутність ГОБ, його фінансове значення, нормативне забезпечення та окремі інструменти достатньо ґрунтовно висвітлені. Водночас недостатньо дослідженим залишається взаємозв'язок між окремими компонентами ГОБ у межах повного бюджетного циклу України. Невирішеним є питання, на яких саме стадіях втрачається зв'язок між нормативною вимогою врахувати гендерний аспект, наявністю даних, бюджетним рішенням, фактичним результатом і подальшим контролем. Ця прогалина визначає спрямованість дослідження.

Метою статті є оцінити інституційну зрілість гендерно орієнтованого бюджетування в Україні за методологією PEFA GRPFM, виявити розриви між окремими стадіями бюджетного циклу та обґрунтувати напрями посилення зв'язку між гендерним аналізом, бюджетними рішеннями, результативними показниками, звітністю і контролем.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Зокрема, структурно-функціональний аналіз застосовано для систематизації дев'яти індикаторів PEFA GRPFM за функціональними блоками бюджетного циклу та визначення їх ролі у формуванні цілісної системи гендерно орієнтованого

бюджетування; порівняльний метод використано для зіставлення результатів оцінювання України за окремими індикаторами PEFA GRPFM та виявлення відносно сильніших і слабших складових інтеграції гендерного підходу в управління публічними фінансами; системний підхід використано для дослідження гендерно орієнтованого бюджетування як сукупності взаємопов'язаних елементів бюджетного процесу та встановлення зв'язків між гендерним аналізом, бюджетними рішеннями, фінансуванням, показниками результативності, звітністю й контролем; методи узагальнення та абстрагування застосовано для формування концептуальних положень щодо інституційної зрілості гендерно орієнтованого бюджетування та обґрунтування авторського групування індикаторів PEFA GRPFM за функціональними блоками бюджетного циклу. Табличний і графічний методи використано для систематизації результатів оцінювання за індикаторами PEFA GRPFM та візуалізації запропонованої інституційної моделі розвитку гендерно орієнтованого бюджетування.

Виклад основних результатів дослідження. Гендерно орієнтоване бюджетування доцільно розглядати як складову результативного управління публічними фінансами. Його зміст полягає не у формуванні окремих «жіночих» чи «чоловічих» бюджетів, а у перевірці того, чи враховує бюджетна політика відмінності у потребах, доступі до послуг та фактичних результатах для різних груп населення. Відповідно, якість ГОБ визначається не кількістю гендерно маркованих заходів, а тим, наскільки гендерний аналіз впливає на рішення щодо розподілу ресурсів і подальшу оцінку їх результативності [2–6].

В українській практиці сформовано методичні та нормативні передумови для застосування гендерного підходу у бюджетному процесі [13–14]. Проте наявність таких передумов не означає автоматичної інституціоналізації ГОБ. Для оцінювання зрілості системи необхідно простежити весь цикл: від аналізу майбутнього бюджетного рішення до відображення його результатів у звітності та зовнішньому контролі. Саме таку можливість надає рамка PEFA GRPFM [1; 7].

PEFA GRPFM є доповненням до базової методології PEFA та охоплює дев'ять індикаторів, які характеризують включення гендерної перспективи у ключові процедури управління публічними фінансами. Їх зміст наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Індикатори оцінювання гендерно орієнтованого бюджетування за методологією PEFA GRPFM

Індикатор	Характеристика
GRPFM-1	Гендерний аналіз бюджетних пропозицій
GRPFM-2	Гендерно орієнтоване управління державними інвестиціями
GRPFM-3	Гендерно орієнтований бюджетний циркуляр
GRPFM-4	Гендерно орієнтована бюджетна документація
GRPFM-5	Деагрегована за статтю інформація про результативність публічних послуг
GRPFM-6	Відстеження видатків на забезпечення гендерної рівності
GRPFM-7	Гендерно орієнтована бюджетна звітність
GRPFM-8	Оцінювання гендерного впливу державних послуг
GRPFM-9	Парламентський контроль гендерних аспектів бюджету
Індикатор	Характеристика

Джерело: складено авторами на основі [19].

Дев'ять індикаторів охоплюють взаємопов'язані стадії бюджетного циклу. Оцінки за шкалою А–D характеризують ступінь відповідності визначеним критеріям, однак не утворюють метричної шкали. Саме тому в дослідженні не розраховується штучний середній бал: змістовне значення має конфігурація оцінок і те, на яких стадіях бюджетного процесу виникають інституційні розриви [1; 7].

Офіційна оцінка України за PEFA GRPFM сформувала базовий профіль гендерної чутливості системи управління публічними фінансами [19]. Її результати наведено в табл. 2.

Через часовий лаг вони використовуються для

структурного аналізу слабких і сильних ланок системи, а не для тверджень про поточний рівень усіх індикаторів.

Профіль оцінок демонструє виразну нерівномірність розвитку ГОБ. Найсильнішою ланкою є бюджетний циркуляр (GRPFM-3): гендерні вимоги вже включені до процедур підготовки бюджетних запитів. Це важлива інституційна передумова, однак її результативність залежить від того, чи забезпечені розпорядники даними, методиками аналізу та можливістю відобразити отримані висновки у показниках бюджетних програм.

Таблиця 2

Результати оцінювання України за індикаторами PEFA GRPFM

Індикатор	Оцінка
GRPFM-1	D
GRPFM-2	D
GRPFM-3	B
GRPFM-4	C
GRPFM-5	D*
GRPFM-6	C
GRPFM-7	D
GRPFM-8	D
GRPFM-9	D

Джерело: складено авторами на основі [19].

Тому оцінка за GRPFM-3 не повинна трактуватися як свідчення завершеної інтеграції гендерного підходу. Вона показує, що формальне закріплення гендерних вимог на етапі підготовки бюджету є більш сформованим, ніж механізми їх подальшого аналітичного супроводу та оцінювання результатів. Саме ця невідповідність є принциповою для інтерпретації всього профілю.

Проміжні позиції GRPFM-4 та GRPFM-6 свідчать про наявність окремих елементів гендерно чутливої бюджетної документації та можливості ідентифікувати частину відповідних видатків. Проте відстеження ресурсу саме по собі не відповідає на питання про досягнутий результат. Без системи показників, що пов'язують фінансування з доступом до послуг та змінами для цільових груп, контроль залишається переважно фінансовим, а не результативним.

Найбільш помітний розрив виникає ще до затвердження бюджету. Низька

оцінка GRPFM-1 означає, що гендерний вплив змін у бюджетній політиці не аналізується системно. За таких умов рішення щодо видатків або доходів можуть бути формально нейтральними, але їх неоднакові наслідки для різних груп населення залишаються поза аналітичним обґрунтуванням.

Схожа проблема характерна для управління публічними інвестиціями. GRPFM-2 показує недостатню інтеграцію гендерних критеріїв у підготовку та оцінювання інвестиційних проєктів. Це звужує можливість оцінити, хто фактично користуватиметься створеною інфраструктурою, чи однаковим буде доступ до неї та чи враховані відмінності у потребах потенційних користувачів. Окремою слабкою ланкою є інформація про результативність. Оцінка GRPFM-5 свідчить, що

дезагредовані показники та гендерно чутливі критерії результату використовуються непослідовно. У такій ситуації навіть за наявності гендерного аналізу на етапі планування складно перевірити, чи змінилося становище цільових груп після використання бюджетних коштів.

Завершальні стадії бюджетного циклу також демонструють суттєві прогалини. Слабкі оцінки GRPFM-7, GRPFM-8 та GRPFM-9 означають, що гендерні результати недостатньо відображаються у звітності, оцінюванні публічних послуг і парламентському контролі. Через це бюджетний цикл фактично не забезпечує повного зворотного зв'язку: інформація про фактичний результат не завжди повертається до наступного етапу планування [19].

Отже, ключова проблема полягає не у повній відсутності інструментів ГОБ, а у недостатній узгодженості між ними. Бюджетний циркуляр може містити відповідні вимоги, але без попереднього аналізу, якісних даних, результативних показників, звітності та контролю вони не утворюють цілісного механізму. Саме тому інституційну зрілість доцільно оцінювати за здатністю системи забезпечити безперервний зв'язок між обґрунтуванням рішення, виділенням ресурсом, фактичним результатом та його перевіркою.

Особливого значення така логіка набуває в умовах воєнного стану, коли бюджетні обмеження поєднуються зі зміною потреб військовослужбовців, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та інших груп населення. У дослідженні гендерно орієнтованого бюджетування у системі фінансового забезпечення Збройних Сил України обґрунтовано, що врахування гендерно обумовлених потреб має бути пов'язане з конкретними рішеннями щодо планування, забезпечення та

контролю ресурсів [17]. Такий підхід підтверджує, що практична цінність ГОБ проявляється саме там, де аналіз потреб змінює параметри фінансового рішення.

Водночас інтеграція гендерного підходу не повинна створювати паралельну систему бюджетного управління. Її доцільно вбудовувати у чинні процедури програмно-цільового методу, підготовки бюджетних запитів, оцінювання державних інвестицій, моніторингу бюджетних програм та звітності. Такий підхід дозволяє використовувати вже наявні управлінські механізми, доповнюючи їх даними та критеріями, необхідними для оцінювання неоднакового впливу бюджетних рішень на різні групи отримувачів публічних послуг.

Контрольна складова має забезпечувати перевірку не лише законності використання коштів, а й відповідності фактичних результатів заявленим цілям. Дослідження бюджетного контролю та фінансового аудиту в умовах воєнного стану і цифрової трансформації акцентує значення ризик-орієнтованих процедур, цифрових даних, прозорості та підзвітності [18]. Для ГОБ це означає необхідність включати гендерно чутливі показники до інформаційної бази моніторингу й аудиту, не створюючи при цьому паралельної системи контролю.

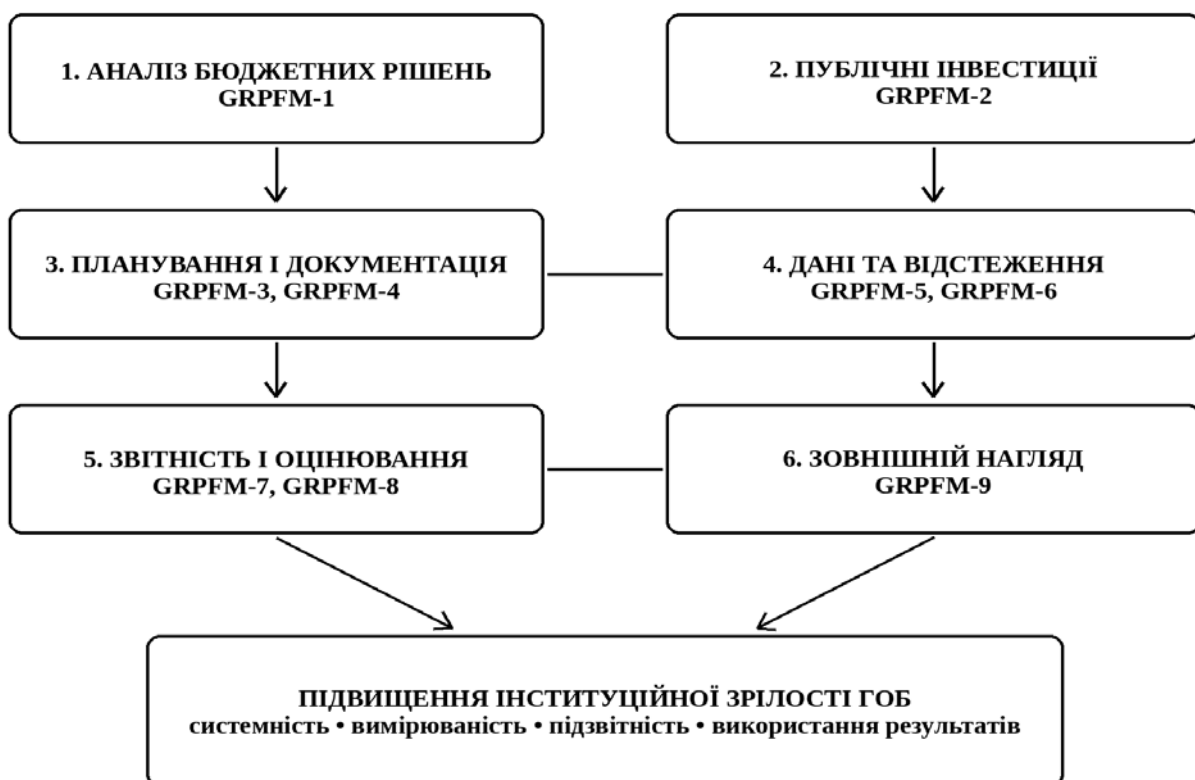
На цій основі запропоновано авторське групування дев'яти індикаторів PEFA GRPFM за шістьма функціональними блоками: аналіз бюджетних рішень;

оцінювання публічних інвестицій; формування бюджетних вимог і документації; інформаційне забезпечення та показники результативності; звітність і оцінювання послуг; зовнішній контроль та підзвітність. Це групування не змінює методологію PEFA і не пропонує нової шкали оцінювання. Його призначення полягає у виявленні місця, де порушується

функціональний зв'язок між вимогою, даними, фінансуванням і результатом.

Для практичного використання моделі важливо накопичувати докази регулярного застосування гендерного аналізу: матеріали обґрунтування бюджетних рішень, оцінки інвестиційних проєктів, дезагреговані показники бюджетних програм, звіти про результати, аудиторські матеріали та документи парламентського розгляду. Сукупність таких доказів дозволяє відрізнити формальну наявність інструменту від його фактичного впливу на управління ресурсами.

Запропонована на рис. 1 модель узагальнює цю логіку як систему взаємопов'язаних функцій бюджетного циклу. Її практична цінність полягає у можливості зіставляти нормативні вимоги з доказами їх виконання та фактичними результатами. Це дозволяє визначати не абстрактні «пріоритети», а конкретні інституційні розриви, усунення яких може посилити результативність гендерно орієнтованого бюджетування.

Зворотний зв'язок: результати оцінювання використовуються для коригування бюджетних процедур

Рис. 1. Інституційна модель розвитку гендерно орієнтованого бюджетування за логікою PEFA GRPFM

Джерело: розроблено авторами на основі [1; 7; 8; 19].

Висновки. Проведене дослідження підтвердило, що PEFA GRPFM дозволяє оцінювати гендерно орієнтоване бюджетування як складову системи управління публічними фінансами, а не як сукупність відокремлених гендерних заходів. Базовий профіль України демонструє нерівномірність інституціоналізації: нормативні вимоги бюджетного планування сформовані краще, ніж гендерний аналіз бюджетних рішень і публічних інвестицій, інформація про результативність, звітність, оцінювання послуг та зовнішній контроль.

Основний висновок полягає в тому, що подальший розвиток ГОБ потребує не збільшення кількості формальних вимог, а відновлення функціонального зв'язку між аналізом потреб, бюджетним рішенням, даними, фінансуванням, результативними показниками та контролем. Запропоноване групування індикаторів PEFA GRPFM за функціональними блоками дає змогу локалізувати такі розриви й відрізнити нормативне закріплення гендерного підходу від його реального використання в управлінні публічними ресурсами.

В умовах воєнного стану цей підхід набуває додаткового практичного значення. Гендерно обумовлені потреби мають враховуватися там, де вони впливають на параметри фінансового забезпечення та доступ до публічних послуг, а контроль і аудит повинні

забезпечувати перевірку відповідності фактичного використання ресурсів заявленим результатам із використанням ризик-орієнтованих і цифрових інструментів. Це дозволяє інтегрувати ГОБ у чинні механізми бюджетного управління без створення паралельних процедур.

Практичне значення результатів полягає у можливості застосування запропонованої моделі для внутрішнього самооцінювання розпорядників бюджетних коштів та підготовки повторного PEFA GRPFM-оцінювання України. Подальші дослідження мають бути спрямовані на формування оновленої доказової бази та перевірку того, чи відбулися зміни не лише у нормативному забезпеченні, а й у фактичній практиці планування, виконання, звітності та контролю бюджетних програм.

Декларація про використання ШІ. Під час підготовки статті використовувався ChatGPT (GPT-5.6 Sol, OpenAI, 2026) для мовно-стилістичного редагування та структурування окремих фрагментів тексту. Добір джерел, перевірка бібліографічних даних, інтерпретація результатів і формулювання висновків здійснювалися авторами. Автори несуть повну відповідальність за науковий зміст, достовірність даних і висновки статті.

Список використаних джерел:

1. PEFA Secretariat. Supplementary Framework for Assessing Gender Responsive Public Financial Management. URL: <https://www.pefa.org/resources/supplementary-framework-assessing-gender-responsive-public-financial-management-0> (дата звернення: 25.08.2026).
2. Elson D. Budgeting for Women's Rights: Monitoring Government Budgets for Compliance with CEDAW. New York : UNIFEM, 2006. URL: <https://www.refworld.org/reference/themreport/unifem/2006/91920> (дата звернення: 25.08.2026).
3. Sharp R. Budgeting for Equity: Gender Budget Initiatives within a Framework of Performance-Oriented Budgeting. New York : UNIFEM, 2003. URL: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2003/1/budgeting-for-equity-gender-budget-initiatives-within-a-framework-of-performance-oriented-budgeting> (дата звернення: 25.08.2026).
4. Budlender D., Sharp R., Allen K. How to Do a Gender-Sensitive Budget Analysis: Contemporary Research and Practice. Canberra : AusAID ; London : Commonwealth Secretariat, 1998. 81 p. URL: <https://iucat.iu.edu/iun/4795779> (дата звернення: 25.08.2026).
5. Stotsky J. G. Gender Budgeting: Fiscal Context and Current Outcomes. IMF Working Paper. 2016. No. 16/149. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/Gender-Budgeting-Fiscal-Context-and-Current-Outcomes-44132> (дата звернення: 25.08.2026).
6. Downes R., von Trapp L., Nicol S. Gender budgeting in OECD countries. OECD Journal on Budgeting. 2017. Vol. 16, No. 3. Pp. 71–107. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-journal-on-budgeting/volume-16/issue-3_budget-v16-3-en.html (дата звернення: 25.08.2026).
7. PEFA Secretariat. Supplementary Framework for Assessing Gender Responsive Public Financial Management: What You Need to Know. URL: <https://www.pefa.org/resources/supplementary-framework-assessing-gender-responsive-public-financial-management-what-you> (дата звернення: 25.08.2026).
8. PEFA Secretariat. Gender Responsiveness of Public Financial Management. PEFA Global Report 2020. URL: <https://www.pefa.org/global-report-2020/data/Report.pdf> (дата звернення: 25.08.2026).
9. Карпич А. Ю. Теоретичні підходи до визначення категорії «гендерно орієнтоване бюджетування» в українській науковій думці. Економіка та суспільство. 2021. № 24. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-41>
10. Karpych A., Miedviedkova N. The Challenges for the Implementation of a Gender-Oriented Approach to Budgeting in Ukraine: What Can Be Improved? Baltic Journal of Economic Studies. 2021. Vol. 7, No. 2. Pp. 101–109. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-2-101-109>
11. Карпич А., Чернявка В. Імплементация гендерно орієнтованого бюджетування у фінансову політику держави: пропозиції для України. Економіка та суспільство. 2021. № 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-6>
12. Вергелюк Ю. Ю. Гендерно-орієнтоване бюджетування як складова у забезпеченні якості життя

- населення. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2021. Вип. 7. С. 10–19. DOI: <https://doi.org/10.33244/2617-5932.7.2021.10-19>
13. Коляда Т. А. Гендерно-орієнтоване бюджетування: сутність та перспективи запровадження в Україні. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2019. Вип. 3. С. 80–88. DOI: <https://doi.org/10.33244/2617-5932.3.2019.80-88>
14. Цюпа О. П., Кондур О. С. Нормативно-правове забезпечення застосування в Україні гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2023. Вип. 19(1). С. 278–287. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.1.19.278-287>
15. Рожко О., Медведкова Н., Мельник Н. Гендерна складова ризиків бюджетного процесу в Україні. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Економіка. 2026. № 1(228). С. 94–106. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2026/228-1/11>
16. Устинова І. П., Ткаченко Є. М., Ліхитченко І. Г. Розвиток гендерно-орієнтованого бюджетування в Україні на досвіді зарубіжних країн. Повітряне і космічне право. 2021. № 1(58). С. 103–110. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.58.15315>
17. Соколенко Л. Ф., Григор'єва О. В. Гендерно орієнтоване бюджетування у системі фінансового забезпечення Збройних Сил України. Економіка та суспільство. 2026. № 87. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-87-24>
18. Кладницька Т. А., Соколенко Л. Ф., Цюпа О. П. Бюджетний контроль та фінансовий аудит у системі публічних фінансів в умовах воєнного стану та цифрової трансформації. Соціальний розвиток: економіко-правові проблеми. 2026. № 13. DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2026.1.12>
19. PEFA Secretariat. Ukraine GRPFM 2021: Gender Responsive Public Financial Management Assessment. URL: <https://www.pefa.org/node/4411> (дата звернення: 25.08.2026).

References:

1. PEFA Secretariat. (n.d.). Supplementary Framework for Assessing Gender Responsive Public Financial Management. <https://www.pefa.org/resources/supplementary-framework-assessing-gender-responsive-public-financial-management-0>
2. Elson, D. (2006). Budgeting for Women's Rights: Monitoring Government Budgets for Compliance with CEDAW. UNIFEM. <https://www.refworld.org/reference/themreport/unifem/2006/91920>
3. Sharp, R. (2003). Budgeting for Equity: Gender Budget Initiatives within a Framework of Performance-Oriented Budgeting. UNIFEM. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2003/1/budgeting-for-equity-gender-budget-initiatives-within-a-framework-of-performance-oriented-budgeting>
4. Budlender, D., Sharp, R., & Allen, K. (1998). How to Do a Gender-Sensitive Budget Analysis: Contemporary Research and Practice. AusAID; Commonwealth Secretariat. <https://iucut.iu.edu/iun/4795779>
5. Stotsky, J. G. (2016). Gender budgeting: Fiscal context and current outcomes. IMF Working Paper, 16/149. <https://doi.org/10.5089/9781475575460.001>
6. Downes, R., von Trapp, L., & Nicol, S. (2017). Gender budgeting in OECD countries. OECD Journal on Budgeting, 16(3), 71–107. <https://doi.org/10.1787/budget-16-5jfq80dq1zbn>
7. PEFA Secretariat. (n.d.). Supplementary Framework for Assessing Gender Responsive Public Financial Management: What You Need to Know. <https://www.pefa.org/resources/supplementary-framework-assessing-gender-responsive-public-financial-management-what-you>
8. PEFA Secretariat. (2020). Gender Responsiveness of Public Financial Management. PEFA Global Report 2020. <https://www.pefa.org/global-report-2020/data/Report.pdf>
9. Karpych, A. Yu. (2021). Teoretychni pidkhody do vyznachennia katehorii «genderno oriientovane biudzhetuвання» v ukraïnskii naukovi dumtsi. Ekonomika ta suspilstvo, (24). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-41> [in Ukrainian].
10. Karpych, A., & Miedviedkova, N. (2021). The challenges for the implementation of a gender-oriented approach to budgeting in Ukraine: What can be improved? Baltic Journal of Economic Studies, 7(2), 101–109. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-2-101-109>
11. Karpych, A., & Cherniavka, V. (2021). Implementatsiia genderno oriientovanoho biudzhetuвання u fiskalnu polityku derzhavy: propozyitsii dlia Ukrainy. Ekonomika ta suspilstvo, (33). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-6> [in Ukrainian].
12. Verheliuk, Yu. Yu. (2021). Henderno-oriientovane biudzhetuвання yak skladova u zabezpechenni yakosti zhyttia naselennia. Ekonomichni visnyk. Serii: finansy, oblik, opodatкування, (7), 10–19. <https://doi.org/10.33244/2617-5932.7.2021.10-19> [in Ukrainian].
13. Koliada, T. A. (2019). Henderno-oriientovane biudzhetuвання: sutnist ta perspektyvy zaprovadzhennia v Ukraini. Ekonomichni visnyk. Serii: finansy, oblik, opodatкування, (3), 80–88. <https://doi.org/10.33244/2617-5932.3.2019.80-88> [in Ukrainian].
14. Tsiupa, O. P., & Kondur, O. S. (2023). Normatyvno-pravove zabezpechennia zastosuвання v Ukraini genderno oriientovanoho pidkhodu v biudzhetnomu protsesi. Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu, 19(1), 278–287. <https://doi.org/10.15330/apred.1.19.278-287> [in Ukrainian].

15. Rozhko, O., Miedviedkova, N., & Melnyk, N. (2026). Gender component of the risks of the budget process in Ukraine. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics*, 1(228), 94–106. <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2026/228-1/11>
16. Ustynova, I. P., Tkachenko, Y. M., & Likhitchenko, I. H. (2021). Rozvytok genderno-orientovanoho biudzhetuвання v Ukraini na dosvidi zarubizhnykh krain [Development of gender-oriented budgeting in Ukraine based on the experience of foreign countries]. *Povitriane i kosmichne pravo*, 1(58), 103–110. <https://doi.org/10.18372/2307-9061.58.15315> [in Ukrainian].
17. Sokolenko, L. F., & Hryhorieva, O. V. (2026). Henderno orientovane biudzhetuвання u systemi finansovoho zabezpechennia Zbroinykh Syl Ukrainy [Gender-responsive budgeting in the financial support system of the Armed Forces of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (87). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-87-24>
18. Kladnytska, T. A., Sokolenko, L. F., & Tsiupa, O. P. (2026). Biudzhetni kontrol ta finansovyi audyt u systemi publichnykh finansiv v umovakh voiennoho stanu ta tsyfrovoy transformatsii [Budget control and financial audit in the public finance system under martial law and digital transformation]. *Sotsialnyi rozvytok: ekonomiko-pravovi problemy*, (13). <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2026.1.12>
19. PEFA Secretariat. (2021). *Ukraine GRPFM 2021: Gender Responsive Public Financial Management Assessment*. <https://www.pefa.org/node/4411>

Дата надходження статті: 02.07.2026 р.

Дата прийняття статті до друку: 17.08.2026 р.

Дата публікації (оприлюднення) статті: 14.09.2026 р.

Стаття поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License International CC-BY.